

oud nieuws

Uitgegeven door de historische vereniging Crempene van Krimpen aan de Lek

Nr. 3 oktober 2013

Beste leden,

Driemaal is scheepsrecht. In het derde jaar van het bestaan van ons blad Oud Nieuws zijn we er voor de eerste keer in geslaagd onze doelstelling 3 uitgaven per jaar te realiseren.

In dit nummer besteden we aandacht aan 200 jaar onafhankelijkheid van ons Koninkrijk. Bij ons dorpsfeest hadden wij in het Cultuurhuis een expositie ingericht over dit onderwerp, in de vorm van een korte beschrijving van de periode 1775-1813, en met veel foto's van de viering hier in Krimpen, honderd jaar later (1913). De bezoekers van de expositie waren dermate geïnteresseerd dat we vonden dat het onderwerp zich ook goed leende voor deze uitgave. Voor de tekst is vooral gebruik gemaakt van onze publicatie nr. 7 over burgemeester Plucket.

Verder kunnen we mededelen dat de jaarlijkse excursie dit keer naar Schiedam ging.

Op 21 september werd met een groep van 22 Crempenaren het Jenevermuseum bezocht, waarna we vanaf het water door een deskundige gids een beeld kregen van

Schiedam vroeger en nu. We hadden de beschikking over een open boot, dus dat het een zonnige dag was kwam erg goed uit. De excursie was deze keer georganiseerd door Trudy van Florestein en Adrie Groeneveld die we vanaf deze plaats nog hartelijk danken.

Tenslotte maken we u erop attent dat de najaarsvergadering door omstandigheden wat later zal worden gehouden dan gebruikelijk. Veel leesplezier toegewenst.

Hans Dekker.

1. Patriotten

In de 2^e helft van de 18^e eeuw was er van de oorspronkelijke macht en welvaart van ons land (de Republiek van de Zeven Verenigde Provinciën) weinig meer over. Er was sprake van malaise, zowel in politiek als economisch opzicht.

Als reactie daarop begonnen ontwikkelde burgers die niet tot de regentenklasse behoorden zich te verenigen in groeperingen met meer democratische ideeën. Ze gingen zich afzetten tegen het bestuur van de stadhouder. Ze noemden zich patriotten. In de jaren 80 raakte de macht van de stadhouder Willem V steeds meer aangetast. De patriotten stichtten vrijkorpsen (vrijwilligers) en begonnen de macht over te nemen.

2. Willem V weer aan de macht

In 1787 bleek militair ingrijpen door de vader van Willem V (die koning

was van Pruisen) noodzakelijk om hem zijn oude machtspositie terug te geven. De directe aanleiding was de aanhouding van Willems vrouw bij Goejanverwellesluis door de patriotten.

Veel patriotten, waaronder ook de Krimpenaar Frans de Slechte vluchtten naar Frankrijk. De in functie herstelde schout in Krimpen, Lagerwerff ontwapende 24 leden van het vrijkorps o.a. leden van de families Moret, Luijten, Blanken en Eerland.

Wapens als snaphanen, bajonetten, sabels e.d. werden in beslag genomen.

3. Bataafse Republiek

In de winter van 1794-1795 trokken Franse troepen onder leiding van Pichegru de Republiek binnen, met in hun midden de gevluchte patriotten.

Willem V vluchtte naar Engeland. De regenten werden afgezet en de naam van onze Republiek werd veranderd in Bataafse Republiek.

In Krimpen werd schout Lagerwerff afgezet door het vrijkorps en gevangen genomen omdat hij de gemeentelijke administratie niet wilde afgeven. De inkwartiering van de Franse soldaten bracht veel onkosten mee voor de Krimpenaren.

4. Op weg naar democratie

Na 1795 kwam er een vorm van kiesrecht voor het landsbestuur. Het waren getrapte verkiezingen.

In ons dorp mochten 123 mannelijke inwoners van 23 jaar en ouder stemmen voor een vertegenwoordiger in één van de veertig grondvergaderingen. Om te mogen kiezen moet men dan wel verklaard hebben nimmer meer een Oranje te zullen steunen.

5. Koninkrijk Holland 1806-1810

Hoewel in naam onafhankelijk had keizer Napoleon van Frankrijk zoveel in te brengen in de Bataafse Republiek dat hij zijn broer Lodewijk Napoleon als koning van Holland kon aanstellen.

6. Ingelijfd bij Frankrijk

Koning Lodewijk Napoleon bleek de belangen van zijn koninkrijk beter te dienen dan de belangen van de Franse keizer.

In 1810 was de maat vol voor de keizer, de koning trad af en het koninkrijk werd ingelijfd bij Frankrijk.

COLOFON.

Oud Nieuws wordt uitgegeven door de historische vereniging Crempene van Krimpen aan de Lek, E-mail: Crempene@telfort.nl

Redactie: Dick Eerland

Opm.: Henk Klip

Corrector: Aris Middelkoop

Jan Kees Wepster

Reacties naar:

dickeerland@hetnet.nl

Secretariaat: Buitenweg 8

2931 AC Krimpen a/d Lek

Tel: 0180 522468

E-mail: Crempene@telfort.nl

7. Een Frans departement 1810-1813

In de Franse tijd kwamen er diverse verbeteringen tot stand, zoals een standaardisatie van maten en gewichten. Voor een uniforme bevol-

kingsregistratie werd de burgerlijke stand ingevoerd. Eén van de maatregelen die tot veel weerstand leidde was de invoering van de dienstplicht. Van de 14.000 man tellende Nederlandse krijgsmacht, die met keizer Napoleon in 1812 naar Rusland was getrokken, keerde slechts enkele procenten huiswaarts. Zeker waren daaronder ook Krimpenaren, de namen van onze plaatsgenoten die mee zijn geweest op die beruchte tocht naar Rusland hebben we nog niet kunnen achterhalen.

8. 1813 Nederland, een onafhankelijk koninkrijk

De mislukte veldtocht naar Rusland zette veel kwaad bloed in ons land en toen een nieuw leger van de keizer in 1813 bij Leipzig verpletterend werd verslagen door een leger van o. a. Rusland, Pruisen en Oostenrijk en deze geallieerden onze grens overtrokken gingen de ontwikkelingen snel.

In november 1813 ontstonden er opstootjes, vooral in Den Haag. De

leiders van de opstand tegen de Fransen wilden voorkomen dat ons land door de geallieerden als oorlogsbuit zou worden gezien en vroegen de zoon van de gevluchte stadhouder als soeverein vorst het koningsschap over ons land te aanvaarden

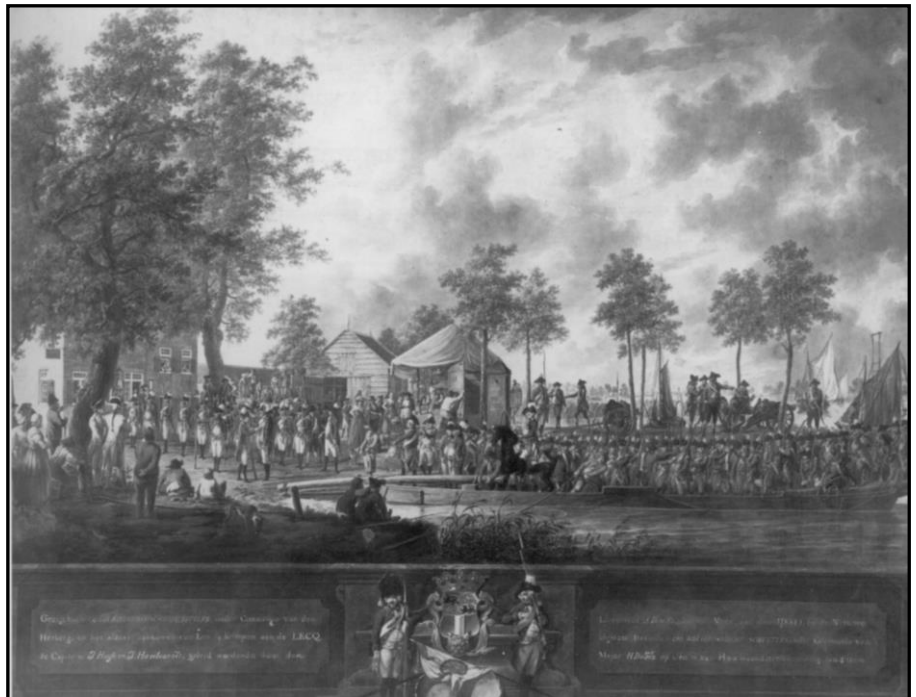
Op 30 november landde hij in Scheveningen en nog in december 1813 werd hij als koning Willem I ingehuldigd van ons onafhankelijke koninkrijk.

Hans Dekker

Verslag van de Onafhankelijkheidsfeesten op dinsdag 16 en woensdag 17 september 1913 zoals beschreven in het verslag van de Schoonhovense courant

Dinsdag 16 en woensdag 17 september is in onze gemeente het onafhankelijkheidsfeest gevierd.

Reeds dagen tevoren was men bezig met het aanbrengen van wegen gevelversieringen, welke ons dorp een feestelijk aanzien gaven.

We zien hier de aflossing in juli 1787 van een detachement patriottische schutters uit Rotterdam, die het veer van Krimpen aan de Lek bewaakt hebben. De Pruisen waren in aantocht. Het was in Krimpen aan den IJssel. Links de nieuwe herberg aldaar, waar een generatie later Jacobus Moret met Geertrui Broere herbergier was, de stamvader van de grote schipperstak

Van de Noord af tot het feestterrein waren zeven keurige erepoorten geplaatst, terwijl van het dorp tot het terrein door de verschillende buurtcommissies een wegversiering was aangebracht zó fraai, als men er maar zelden een zal zien in de omtrek. Het geheel droeg er dan ook zeer zeker toe bij om het feest waardig te doen zijn, en getuigde van een zeer goede smaak voor versiering.

Hoewel de feesten eerst dinsdagmiddag aanvingen, was er 's morgens reeds veel volk op de been. Te ongeveer halfdrie trokken de kinderen van de openbare scholen I en II en die van de bijzondere school in optocht naar het feestterrein dat, door de heer K. G. Smit gratis ter beschikking van de Feestcommissie gesteld, keurig ingericht was. Op het terrein deden de kinderen spelletjes, ter verhoging van de feestvreugde werden luchtballons opgelaten. Na een paar uur gezellig op het terrein vertoefd te hebben, trok de kinderschaar weer in optocht naar de verschillende scholen terug, waar de jeugd getrakteerd werd. De muziekvereniging "Crescendo", directeur de heer J. H. Drees, luisterde dit gehele feestje op.

Te zes uur gaf de Christelijke zangvereniging "Zimri" een concert. Daarna begon de gymnastiekvereniging "Sparta" met haar uitvoering van plastische standen, welke met Bengaals vuur verlicht werden. Het zeer talrijke publiek was een en al verbazing over de zware standen en piramiden.

In de pauze bij deze uitvoering zong de zangvereniging "Krimpen a/d Lek" de feestcantate "Nederland en Oranje." Dit inderdaad zware zangstuk met solo's werd op voortreffelijke wijze uitgevoerd.

Nadat "Sparta" nog enige stukken ten beste had gegeven, hield deze vereniging waarbij zich ook zangvereniging "Krimpen a/d Lek" had aangesloten, een lampionop-

tocht door het dorp, welke veel bekijks had en niet weinig de feestvreugde verhoogde. Het gehele avondfeest werd opgeluisterd door de muziekvereniging "Ons Belang". Hiermede was de eerste feestdag ten einde.

Woensdag, de eigenlijke feestdag, vingen de feestelijkheden 's morgens om zes uur aan met een optocht van een drietal bootjes van de sleepdienst "Eerland", welke langs de gemeente voeren. De muziekvereniging "Ons Belang", welke aan boord was, liet vaderlandse liederen horen.

Toespraak door burgemeester Van Haaften voor het oude gemeentehuis aan de Dorpsstraat

Ter inleiding van de feestdag werden saluutschoten gelost. Daarna reden een drietal herauten door de gemeente, die hun bazuinen deden schetteren, het sein voor de deelnemers aan de feestelijkheden. Om half negen beklom de erevoorzitter der Feestcommissie, de heer A. L. van Haaften, burgemeester, het spreekgestoelte voor het gemeentehuis en sprak ongeveer de volgende feestrede uit:

"Burgers en burgeressen van Krimpen a/d Lek! Heden is dan eindelijk de dag aangebroken, waarop we het feest van Neerlands 100-jarige onafhankelijkheid zullen vieren. Voorwaar, voor ons een ge-

wichtig feit, dat wij Nederlanders 't juk der Franse dwingelandij afwierpen en weer in de rij der volkeren van Europa als vrije natie werden geplaatst.

Doch er is meer. We mogen ons in een tijdperk van ongekende bloei verheugen. In alle takken van industrie, handel en scheepvaart heerst grote welvaart. Toen men mij dan ook vroeg of ik wilde trachten een commissie saam te stellen, was ik daartoe direct bereid en mijn streven is met succes bekroond. Een twintigtal personen die ik dit ver-

zocht, waren er allen voor te vinden om deel der commissie uit te maken. De inzameling der gelden had een schitterend succes, en later heeft ieder meegewerkt om de gemeente een feestelijk aanzien te geven.

Burgers en burgeressen! Viert thans opgewekt feest, en als burgemeester mag ik er wel aan toevoegen: laat dit feest niet in baldadigheid ontaarden, opdat we nog tal van jaren met genoeg aan het feest van 1913 mogen terugdenken! Zo zij het."

Te halftien ongeveer begon de opstelling van de historisch-allegorische optocht die om even tien

uur van het schoolplein in de richting Noord vertrok. Het historisch gedeelte, bestaande uit ongeveer 70 personen, was keurig wat de kostuums betraf. Het hoofddeel hiervan stelde de intocht van Willem I te Amsterdam voor. Bij dit gedeelte bevond zich een zeer schone praalwagen, waarop de

Hollandse Maagd, die het voorlopig bewind in de handen gaf van het driemanschap.

Voorts een jongen, die de Franse zuil van een voetstuk heeft geworpen en daarvoor een Oranje vlag in de plaats stelde, bazuinblazers en personen, voorstellende, Kunst, Wetenschap, Handel en Nijverheid. Het geheel was ontworpen door de heer W.J. Verhoeff alhier, die ook de genoemde wagen had vervaardigd, welke blijk gaf van artistiek

Enige tijd geleden ontvingen wij het

gevoel en die tot in de kleinste bijzonderheden keurig was afgewerkt. Ook het allegorisch gedeelte, waaraan verenigingen en vakken deelnamen, was uitstekend ingericht

Het heel maakte een rijke indruk. De optocht die tamelijk lang was trok in de beste orde door ons dorp. Te 1 uur werd hij ontbonden.

Gedeelte optocht Onder de Waal

*Marie Bouter als echtgenote van Koning Willem I
Herman van Wijnen als Kroonprins*

Enige tijd geleden ontvingen we het bericht dat mvr. Mollinger-del Court van Krimpen is overleden. Zij heeft op 22 oktober 2005 de MARIA-VOCOR luidklok onthuld, die na vele jaren weer is teruggekeerd vanuit Gouda.

